

Įstatymas paskelbtas: Žin., 1994, Nr. 96-1872
Nauja įstatymo redakcija skelbta: Žin., 2001, Nr. 35-1161
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMAS

1994 m. lapkričio 22 d. Nr. I-671
Vilnius

Nauja įstatymo redakcija nuo 2001 m. liepos 1 d.:
Nr. [IX-240](#), 2001 04 10, Žin., 2001, Nr. 35-1161 (2001 04 25)

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Miškų įstatymo paskirtis – reglamentuoti miškų atkūrimą, apsaugą bei naudojimą ir sudaryti teisinės prielaidas, kad visų nuosavybės formų miškai būtų tvarkomi pagal vienodus tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principus, užtikrinant racionalų miškų išteklių naudojimą aprūpinant pramonę žaliava, biologinės įvairovės išsaugojimą, miškų produktyvumo didinimą, kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę, galimybę dabar ir ateityje atlikti ekologines, ekonomines ir socialines funkcijas nedarant žalos kitoms ekosistemoms.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Miškas** – ne mažesnis kaip 0,1 hektaro žemės plotas, apaugęs medžiais, kurių aukštis natūralioje augavietėje brandos amžiuje siekia ne mažiau kaip 5 metrus, kita miško augalija, taip pat išretėjęs ar dėl žmogaus veiklos bei gamtinių veiksnių netekęs augalijos (kirtavietės, degavietės, aikštės). Laukuose, pakelėse, prie vandens telkinių, gyvenamosiose vietovėse bei kapinėse esančios medžių grupės, siauros – iki 10 metrų pločio – medžių juostos, gyvatvorės, pavieniai medžiai bei krūmai ir miestuose bei kaimo vietovėse esantys žmogaus įveisti parkai nelaikomi mišku. Šių želdinių priežiūros, apsaugos ir naudojimo tvarką nustato Aplinkos ministerija.

2. **Medynas** – miško dalis, kurioje sumedėjusios augalijos ardu sandara yra vienoda, vyrauja tam tikra medžių rūšis, augalija yra panašaus amžiaus, turi bendrą augavietę ir ši miško dalis šiais rodikliais skiriasi nuo gretimų miško dalių.

3. **Miško žemė** – apaugęs mišku (medynai) ir neapaugęs mišku (kirtavietės, žuvę medynai, miško aikštės, medelynai, daigynai, miško sėklinės plantacijos ir žaliaviniai krūmynai bei plantacijos) plotas. Miško žemei taip pat priskiriami tame pačiame plote esantys miško keliai, kvartalų, technologinės ir priešgaisrinės linijos, medienos sandėlių bei kitų su mišku susijusių įrenginių užimti plotai, poilsio aikštelės, žvėrių pašarų aikštelės, taip pat žemė, skirta miškui įveisti.

4. **Miškų grupė** – miško žemės plotai, kuriuose panašūs pagrindiniai ūkininkavimo tikslai ir ūkininkavimo režimas.

5. **Miestų miškai** – miestų teritorijose esantys miškai.

6. **Miško parkai** – intensyviai rekreacijai naudojami ne mažesnio kaip 3 hektarų ploto miškai su atitinkama rekreacine įranga bei infrastruktūra.

7. **Miško ištekliai** – nenukirstas miškas, sakai, kelmai ir dervuoliai, medžių žievė, karnos ir tošis, medžių sula, kalėdiniai medeliai, kitos dekoratyvinės miško medžiagos, šakelės, vytelės, grybai, riešutai, uogos, vaisiai, vaistažolės ir vaistinės žaliavos, miško paklotė ir lapai bei miško augalija.

8. **Nenukirstas miškas** – augantys medžiai, sausuočiai, vėjavartos, vėjalaužos ir kita nenukirsta sumedėjusi miško augalija.

9. **Miško valda** – privačios arba valstybinės nuosavybės teise valdomas miško žemės sklypas.

10. **Miško savininkai** – valstybė ir Lietuvos Respublikos piliečiai, įstatymo nustatyta tvarka įgiję nuosavybės teisę į miškus.

11. **Miško valdytojai** – miškų urėdijos, valstybinių rezervatų direkcijos, nacionalinių parkų direkcijos, savivaldybės, kitos valstybės įmonės bei organizacijos, kurioms įstatymų ir Vyriausybės nustatyta tvarka suteikta valstybinių miškų valdymo teisė.

12. **Miško naudotojai** – juridiniai ir fiziniai asmenys, kurie šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įgijo miško ir miško išteklių naudojimo teisę.

13. **Valstybiniai miškų pareigūnai** – miškų ūkio valstybinio valdymo, valstybinės miškų kontrolės įstaigų tarnautojai ir miškų urėdijų miško apsaugos darbuotojai, turintys įstatymų nustatytus įgaliojimus. Valstybinių miškų pareigūnų pareigybių sąrašą tvirtina Aplinkos ministerija.

14. **Miškų urėdija** – valstybės įmonė, turto patikėjimo teise valdanti, naudojanti valstybinius miškus ir jais disponuojanti įstatymų nustatyta tvarka, taip pat vykdanči juose kompleksinę miškų ūkio veiklą ir kitą įmonės įstatuose numatytą veiklą.

15. **Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos** – valstybinių miškų, priskirtų miškų urėdijoms, ūkinio valdymo institucija, organizuojanti bei koordinuojanti šių miškų atkūrimą, priežiūrą, apsaugą ir miško išteklių naudojimą.

16. **Kompleksinė miškų ūkio veikla** – veikla, apimanti miškų atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, racionalų miškų išteklių naudojimą ir prekybą mediena bei miško ištekliais.

17. **Miškotvarka** – miškų ūkio planavimo sistema, apimanti miškų inventorizaciją ir apskaitą, miškų būklės, naudojimo ir ūkinės veiklos analizę bei miškų ūkio organizavimo ir plėtros projektų rengimą.

3 straipsnis. Miškų grupės, ūkininkavimo jose tikslai ir režimas

1. Pagal ūkininkavimo tikslus, ūkininkavimo režimą ir pagrindinę funkcinę paskirtį miškai skirstomi į grupes.

2. I grupė – rezervatiniai miškai. Tai valstybinių rezervatų, valstybinių parkų bei biosferos monitoringo teritorijose esančių rezervatų ir rezervatinių apyubių miškai. Ūkininkavimo tikslas – palikti miškus natūraliai augti. Miško kirtimai, išskyrus Saugomų teritorijų įstatyme ir rezervatų nuostatuose numatytus atvejus, neatliekami.

3. II grupė – specialios paskirties miškai. Joje skiriami:

1) **A** – ekosistemų apsaugos miškai. Kraštovaizdžio, telmologinių, pedologinių, botaninių, miško genetinių, zoologinių, botaninių-zoologinių draustinių ir šių rūšių draustinių, esančių valstybiniuose parkuose bei biosferos monitoringo teritorijose, miškai, saugomų gamtos išteklių sklypų, priešeroziniai ir kiti miškai. Ūkininkavimo tikslas – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus. Stichinių arba biotinių veiksmų sudarkyti, blogos sanitarinės būklės medynai kertami neplynais arba plynais sanitariniais kirtimais. Gamtinę brandą pasiekę medynai gali būti kertami pagrindiniais neplynais kirtimais;

2) **B** – rekreaciniai miškai. Tai miško parkai, miestų miškai, valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai, rekreaciniai miško sklypai ir kiti poilsiui skirti miškai. Ūkininkavimo tikslas – formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką. Blogos sanitarinės būklės, sudarkyti stichinių arba biotinių veiksmų medynai kertami neplynais arba plynais sanitariniais kirtimais. Gamtinę brandą pasiekę medynai gali būti kertami pagrindiniais neplynais kirtimais. Leidžiami visų rūšių ugdymo, sanitariniai ir kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Kertama ne poilsavimo sezono metu, išskyrus stichinių arba biotinių veiksmų sudarkytus medynus.

4. III grupė – apsauginiai miškai. Tai geologinių, geomorfologinių, hidrografinių, kultūrinių draustinių, šių rūšių draustinių, esančių valstybiniuose parkuose bei biosferos monitoringo teritorijose, miškai, apsaugos zonų ir kiti miškai. Ūkininkavimo tikslas – formuoti

produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas. Leidžiami neplyni ir nedidelio ploto (iki 5 hektarų) plyni, ugdymo bei sanitariniai kirtimai.

5. IV grupė – ūkiniai miškai. Tai visi kiti miškai, nepriskirti I–III miškų grupėms. Ūkininkavimo tikslas – laikantis aplinkosaugos reikalavimų, formuoti produktyvius medynus, nepertraukiamai tiekti medieną. Leidžiami visi kirtimai. Plynų kirtimų biržės negali būti didesnės kaip 8 hektarų.

6. II, III ir IV grupių miškuose plynų sanitarinių kirtimų plotas neribojamas.

7. Atskiros draustinių miškų dalys, vadovaujantis teritorijų planavimo dokumentais, gali būti priskirtos skirtingoms miškų grupėms.

8. Miškų priskyrimo grupėms tvarką ir normatyvus nustato bei miškus grupėms priskiria Vyriausybė Aplinkos ministerijos teikimu.

4 straipsnis. Nuosavybės teisė į miškus ir valstybinės reikšmės miškai

1. Miškas nuosavybės teise gali priklausyti valstybei ir Lietuvos Respublikos piliečiams. Lietuvos Respublikos miškuose pagal plotą vyrauja valstybinė miškų nuosavybė.

2. Valstybinė miško žemė Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali būti nuomojama poilsui, medžioklei ar kitiems tikslams, išskyrus miškų ūkio veiklai organizuoti.

3. Privačių miškų valdos neskaidomos į dalis, jei valda yra arba tampa mažesnė kaip 5 hektarų.

4. Lietuvos Respublikai išimtinė nuosavybės teise priklauso valstybinės reikšmės miškai. Valstybinės reikšmės miškai – tai:

1) miškai, esantys valstybiniuose rezervatuose, valstybinių parkų rezervatuose ir rezervatinėse apyrbėse, Kuršių nerijos nacionaliniame parke;

2) miestų miškai;

3) valstybiniai miško medelynai ir sėklinės plantacijos;

4) miškų mokslinio tyrimo ir mokymo bei selekcinės sėklininkystės objektų miškai, kurių plotus ir ribas tvirtina Vyriausybė;

5) valstybiniai miškai 7 km pločio juostoje nuo Baltijos jūros ir Kuršių marių, į kuriuos neatkurta nuosavybės teisė pagal Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą;

6) kiti miškai, Vyriausybės sprendimu priskirti valstybinės reikšmės miškams.

5. Vyriausybė ar jos įgaliota Aplinkos ministerija įgyvendina valstybinių miškų savininko teises ir pareigas.

6. Valstybinius miškus turto patikėjimo teise valdo miškų urėdijos, valstybinių rezervatų direkcijos, nacionalinių parkų direkcijos, savivaldybės, kitos valstybės įmonės ir organizacijos, kurioms įstatymų nustatyta tvarka suteikta valstybinių miškų valdymo teisė.

5 straipsnis. Miškų valstybinis valdymas ir Miškų įstatymo vykdymo priežiūra

1. Valstybės miškų ūkio politikos kryptis nustato Seimas, priimdamas įstatymus.

2. Valstybės miškų ūkio strategiją formuoja bei valstybines miškų ūkio programas rengia Aplinkos ministerija. Aplinkos ministerija, atlikdama miškų ūkio valstybinio valdymo funkcijas:

1) organizuoja miškų ūkio strategijos bei valstybinių miškų ūkio plėtros programų rengimą;

2) organizuoja miškingumo didinimo, miško genofondo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės miškuose išsaugojimo, selekcijos ir sėklininkystės, miško išteklių naudojimo, kitų programų projektų rengimą ir koordinuoja šių programų įgyvendinimą;

3) rengia teisės aktų miškų ūkio klausimais projektus;

4) organizuoja ir koordinuoja visų šalies miškų inventorizaciją, miškų tvarkymo (miškotvarkos) projektų rengimą, koordinuoja miškų monitoringą;

5) organizuoja valstybinę šalies miškų apskaitą ir Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro sudarymą;

6) rengia metinių miško kirtimo normų valstybiniuose miškuose projektus;

7) organizuoja su miškų ūkiu susijusį tarptautinį bendradarbiavimą.

3. Valstybinė aplinkos apsaugos inspekcija ir jos teritoriniai miškų kontrolės padaliniai atlieka visų šalies miškų būklės, naudojimo, atkūrimo ir apsaugos kontrolės funkcijas:

1) kontroliuoja, kaip laikomasi Miškų įstatymo, ir atlieka valstybinę visų nuosavybės formų šalies miškų būklės, naudojimo, atkūrimo ir apsaugos kontrolę;

2) Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka išduoda leidimus miškui kirsti valstybinių miškų valdytojams ir privačių miškų savininkams;

3) kontroliuoja miškotvarkos darbų kokybę;

4) konsultuoja privačių miškų savininkus miško naudojimo, atkūrimo, priežiūros ir apsaugos klausimais.

4. Miškų urėdijoms priskirtų valstybinių miškų atkūrimą, priežiūrą, apsaugą ir miško išteklių naudojimą organizuoja ir koordinuoja Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos. Atlikdama šias funkcijas, Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos:

1) atlieka miškų urėdijų steigėjo funkcijas ir koordinuoja jų veiklą;

2) nustato miškų urėdijoms privalomąsias miško atkūrimo, apsaugos ir tvarkymo darbų normas;

3) organizuoja bendrą valstybinę priešgaisrinės ir sanitarinės miško apsaugos sistemą;

4) organizuoja ir koordinuoja miškų atkūrimo, apsaugos, tvarkymo ir miško išteklių naudojimo pažangių technologijų įgyvendinimą.

5. Privačius miškus atkuria, tvarko ir naudoja privačių miškų savininkai, laikydamiesi šio įstatymo, taip pat Vyriausybės ar jos įgaliotos Aplinkos ministerijos atsižvelgiant į privačių miškų savininkų organizacijų siūlymus tvirtinamų Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų ir kitų miškų ūkio veiklą reglamentuojančių teisės aktų. Privačių miškų savininkai įstatymų nustatyta tvarka turi teisę jungtis į asociacijas ir kooperatyvus, steigti įmones ir organizacijas. Valstybė skatina ir remia privataus miškų ūkio plėtrą, privačių miškų savininkų savivaldos organizacijas, teikiančias miško savininkams konsultavimo ir ūkines paslaugas. Miško savininkų kooperatyvams taikomas žemės ūkio kooperatyvų statusas.

6 straipsnis. Valstybinių miškų pareigūnų teisės ir pareigos

1. Valstybiniai miškų pareigūnai turi teisę:

1) turėti ir nešioti nustatyto pavyzdžio uniformą ir skiriamuosius ženklus;

2) stabdyti transportą, gabenantį medieną ar kitą miško produkciją, tikrinti transporto priemonėse esančius medienos ar kitos miško produkcijos įsigijimo dokumentus, taip pat, įtarus neteisėtą šios produkcijos įsigijimą, tikrinti ją gabenančių asmenų dokumentus, naudoti transporto priemonių priverstinio stabdymo priemones;

3) reikalauti iš juridinių ir fizinių asmenų pažymų apie miško išteklių įsigijimą ir naudojimą, o jeigu jų nėra, – reikalauti žodinių ir raštiškų pasiaiškinimų dėl veiksmų, susijusių su miško išteklių naudojimu;

4) įstatymų nustatyta tvarka paimti iš pažeidėjų neteisėtai įsigytą medieną ir kitą miško produkciją, brakonieravimo priemones, kitus daiktinius pažeidimų įrodymus;

5) pristatyti pažeidėjus į policiją arba į patalpas savivaldybės seniūnijos kaimo vietovėje asmenybei nustatyti, protokolams, aktams surašyti;

6) sustabdyti arba uždrausti neteisėtą ūkinę veiklą miško valdoje, jeigu šia veikla pažeidžiamas šis įstatymas, kitų teisės aktų reikalavimai ir daroma žala miškui;

7) įstatymų nustatyta tvarka surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus, skirti administracines nuobaudas už šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimų pažeidimus, numatytus Administracinių teisės pažeidimų kodekse;

8) Ginklų ir šaudmenų kontrolės bei kitų įstatymų nustatyta tvarka saugoti, nešioti ir šio įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais naudoti šaunamąjį ginklą bei specialiąsias

priemonės. Jeigu atsisakoma vykdyti teisėtus pareigūno reikalavimus, pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą, tačiau tik tiek, kiek to reikia tarnybinei pareigai įvykdyti, ir tik po to, kai visos įmanomos įtikinimo ar kitos priemonės nebuvo veiksmingos;

9) valstybiniai miškų pareigūnai turi ir kitų įstatymų suteiktų teisių.

2. Valstybinis miškų pareigūnas turi teisę panaudoti fizinę prievartą, specialiąsias priemones ar šaunamąjį ginklą, kai tai susiję su tarnybinių pareigų atlikimu saugant mišką:

1) gindamas save, kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei ar sveikatai kėsینimosi;

2) sulaikydamas miško pažeidėją ar nusikaltimą padariusį asmenį, kuris aktyviais veiksmais vengia sulaikymo, jeigu kitaip jo neįmanoma sulaikyti, taip pat tais atvejais, kai asmuo atsisako įvykdyti teisėtą reikalavimą padėti ginklą ar kitą daiktą, kuriuo galima sužaloti žmogų, jeigu kitaip jo neįmanoma nuginkluoti;

3) vykstant pasikėsinimui į šaunamąjį ginklą ar kai būtina atremti saugomų objektų užpuolimą, jeigu kyla pavojus asmens gyvybei.

3. Draudžiama panaudoti fizinę prievartą bei specialiąsias priemones ar šaunamąjį ginklą prieš moteris, kai akivaizdu, kad jos nėščios, taip pat prieš asmenis, jei akivaizdu, kad jie invalidai, prieš nepilnamečius, jeigu jų amžius žinomas pareigūnui arba išvaizda atitinka amžių, išskyrus atvejus, kai jie priešinasi pavojingam žmogaus gyvybei ar sveikatai būdu arba jei užpuola tokių asmenų grupę ir šis užpuolimas kelia grėsmę gyvybei ar sveikatai. Draudžiama panaudoti šaunamąjį ginklą žmonių susibūrimo vietose, jeigu nuo to gali nukentėti pašaliniai asmenys.

4. Valstybiniai miškų pareigūnai ir miškų urėdijos darbuotojai neturi teisės dirbti samdos pagrindais, būti steigėjais ar juridinio asmens dalyviais (akcininkais, nariais, dalininkais ir pan.) privačiose medienos ruošos, medienos perdirbimo, prekybos mediena ir medžioklės aptarnavimo įmonėse bei vykdyti kitą įstatymų draudžiamą veiklą.

5. Valstybinių miškų pareigūnų uždavinius, funkcijas bei pareigas nustato Valstybinių miškų pareigūnų nuostatai. Juos tvirtina Vyriausybė.

7 straipsnis. Ekonominis valstybinio miškų ūkio reguliavimas

1. Miškų urėdijos veikia pagal Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, vykdo kompleksinę miškų ūkio veiklą valstybiniuose miškuose, Vyriausybės ar jos įgaliotos Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka parduoda pagamintą miško produkciją, nenukirstą mišką ir teikia paslaugas. Įvertinant miškų urėdijų kapitalą, žemę ir miškas vertine išraiška į apskaitą neįtraukiami.

2. Bendrosioms miškų ūkio reikmėms tenkinti Vyriausybės nustatyta tvarka miškų urėdijoms nustatomi privalomieji 5 procentų atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką. Šie atskaitymai įtraukiami į valstybės biudžeto pajamas ir naudojami Vyriausybės patvirtintai specialiajai Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programai finansuoti (miškų inventorizavimui, apskaitai, valstybinių miškų miškotvarkos projektams rengti, bendrai, nepriklausomai nuo nuosavybės formos, valstybinei miškų priešgaisrinei sistemai organizuoti ir išlaikyti, stichinių nelaimių padariniams ir masinių ligų bei kenkėjų židiniams likviduoti, miško mokslo ir projektavimo darbams, privačių miškų savininkams konsultuoti bei mokyti, privačių miškų savininkų organizacinėms struktūroms kurtis, miško propagandai organizuoti, miškų ūkį aptarnaujančių organizacijų vykdomoms programoms bei kitoms bendrosioms miškų ūkio reikmėms finansuoti).

8 straipsnis. Asmenų lankymasis miške

1. Fiziniai asmenys turi teisę laisvai lankytis miškuose, išskyrus rezervatų ir specialios paskirties objektų (pasienio zona, kariniai objektai ir kt.) miškus ir miškus, kuriuose tai apriboja kiti įstatymai. Asmenys gali rinkti vaisius, vaistažoles ir vaistinę žaliavą, išskyrus augalų rūšis, kurių sąrašą tvirtina Aplinkos ministerija, riešutauti, uogauti ir grybauti,

valstybiniuose miškuose laikyti bites aviliumose ir bitidėse, laikydamiesi šio įstatymo, Aplinkos apsaugos įstatymo bei kitų teisės aktų reikalavimų.

2. Savivaldybių vykdomosios institucijos miškų urėdijų ir valstybinių parkų direktijų ar privačių miškų savininkų teikimu, o miestų miškuose – be šio teikimo, kai yra svarbių prižasčių (didelis miško gaisrų pavojus, miško kirtimai, specializuoto ūkio plotai, saugomi objektai, būtinumas išsaugoti miško išteklius, miško verslai ir pan.), gali visuose miškuose uždrausti ar apriboti fizinių asmenų lankymąsi bei vaistažolių, grybų, uogų ir kitų miško išteklių naudojimą.

3. Miškų lankymą ir miško išteklių naudojimą saugomose teritorijose reglamentuoja Saugomų teritorijų įstatymas ir saugomų teritorijų nuostatai, tvirtinami Vyriausybės ar jos įgaliosios Aplinkos ministerijos.

4. Uždraustų ar apribotų lankyti miškų ribas rodo miško valdytojo, savininko ar naudotojo pastatyti informaciniai ženklai.

II SKYRIUS MIŠKO NAUDOJIMAS

9 straipsnis. Miško valdytojų, savininkų ir naudotojų pareigos

1. Miškai turi būti tvarkomi pagal nepertraukiamo naudojimo principą, kad mediena bei kiti miško ištekliai būtų nuolat tiekiami ir būtų išlaikyta metinė ar periodinė pusiausvyrą tarp medienos prieaugio ir jos naudojimo masto.

2. Miško valdytojai, savininkai ir naudotojai privalo saugoti miškus nuo gaisrų, kenkėjų, ligų ir kitų neigiamų veiksnių, laiku ir tinkamai atkurti iškirštą mišką, mišką naudoti tokiais būdais, kurie padėtų mažinti neigiamą poveikį aplinkai, racionaliai ūkininkauti miško žemėje (miške), palaikyti dirvožemio našumą, saugoti biologinę įvairovę, laikytis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytų reikalavimų.

3. Miško naudotojai privalo sutvarkyti naudojant mišką sudarkytus miško plotus taip, kad jie tiktų naudoti pagal paskirtį, tausoti miško kelius, sausinimo sistemas ir kitus technologinius įrenginius, nepažeisti miško valdytojų, savininkų ir kitų naudotojų teisių bei teisėtų interesų.

4. Miško valdytojai ir naudotojai valstybiniuose miškuose privalo laikytis Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklių. Šias taisykles tvirtina Vyriausybė. Valstybiniuose miškuose medienos ruošėjai per miško naudojimo leidime nustatytus terminus, įskaitant pratęstus terminus, privalo iškirsti mišką ir išvežti pagamintą medieną. Miško kirtimo ir pagamintos medienos išvežimo terminai, jeigu medienos ruošėjai pageidauja, pratęsiami iki 6 mėnesių. Per nustatytą terminą, įskaitant ir pratęstąjį, neiškirstas miškas ir neišvežta žaliavinė mediena neatlygintinai pereina miško valdytojui. Miško kirtimo ir pagamintos medienos išvežimo terminų nustatymą reglamentuoja Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklės.

5. Miško savininkai privalo laikytis šio įstatymo, Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų bei kitų teisės aktų, taip pat privalomų vykdyti miškotvarkos projekto dalių – pagrindinių kirtimų dešimtmečio normos, miško atkūrimo bei aplinkosaugos reikalavimų.

6. Draudžiama atlikti kirtimus ir naudoti kitus miško išteklius negavus nustatyta tvarka išduoto leidimo, kai pagal galiojančius teisės aktus toks leidimas reikalingas.

7. Privačių miškų savininkai Aplinkos ministerijos ir Statistikos departamento nustatyta tvarka teikia informaciją ir statistikos duomenis apie miškų ūkio veiklą savo valdose.

8. Apvaliosios medienos matavimo, apskaitos ir ženklinimo tvarką nustato Aplinkos ministerija.

10 straipsnis. Miško valdytojų, savininkų ir naudotojų teisė naudotis mišku bei jo ištekliais

1. Privačių miškų savininkai teisę naudotis mišku įgyja gavę žemės sklypo nuosavybę patvirtinantį dokumentą. Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatus tvirtina Vyriausybė, atsižvelgdama į privačių miškų savininkų organizacijų siūlymus.

2. Miško valdytojai ir naudotojai Vyriausybės arba jos įgaliotos Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka turi teisę naudoti mišką bei jo išteklius (medienos ir kitų miško išteklių ruošai, moksliniams tyrimams, mokymui, bitininkystei, naminių gyvulių ganymui, gamtinių kompleksų apsaugai ir kitiems įstatymams neprieštaraujantiems tikslams). Pagal šią tvarką numatytais atvejais teisė vykdyti medienos ir kitų miško išteklių ruošą įgyjama gavus nustatytos formos leidimus. Ši teisė baigiasi, kai gavęs leidimą asmuo miršta, reorganizavus ar likvidavus juridinį asmenį pasibaigia leidimo galiojimo laikas ar nustatyta tvarka leidimas pripažįstamas negaliojančiu.

3. Miško valdytojų, savininkų ir naudotojų teises saugo įstatymai. Pažeistos teisės turi būti atkuriamos, o padaryti nuostoliai atlyginami įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Miško valdytojų, savininkų ir naudotojų teisės gali būti apribotos įstatymų nustatyta tvarka visuomenės, aplinkos bei miško apsaugos interesais.

11 straipsnis. Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis

1. Miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis tik išimtiniais atvejais, Vyriausybės nustatyta tvarka derinant valstybės, miško savininko ir visuomenės interesus.

2. Miško iškirtimas technologinėms ir gamybinėms miško ūkio reikmėms (daigynams įrengti, miško ūkiniams keliams tiesti, priešgaisrinėms juostoms, technologiniams proskiebiams, poilsio aikštelėms ir medienos sandėliams įrengti, nustatyta tvarka žvyruvi bei smėliui kasti ūkio reikmėms ir kt.) nėra miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis.

12 straipsnis. Miško žemės sausinimas, tręšimas ir kelių per miško žemę tiesimas

1. Miško žemės sausinimas, tręšimas ir nuodingųjų cheminių medžiagų miško žemėje naudojimas negali prieštarauti Aplinkos apsaugos įstatymui ir atitinkamiems teisės aktams.

2. Miško žemės sausinimo sistemų ir miško kelių, einančių per keletą miško savininkų ir valdytojų valdas, priežiūrą ir remontą privalo atlikti tų valdų valdytojai, savininkai ar naudotojai teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Miško žemės sausinimo sistemų priežiūros darbai atliekami, miško keliai tiesiami miško valdytojų, savininkų, naudotojų, savivaldybės, Kelių fondo ir kitomis lėšomis.

III SKYRIUS

LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ VALSTYBĖS KADASTRAS IR MIŠKOTVARKOS PROJEKTAS

13 straipsnis. Valstybinė miškų inventorizacija, miškų apskaita ir miškų kadastras

1. Valstybinės miškų inventorizacijos ir miškų apskaitos tikslas – nustatyti miško išteklius, jų kokybę, teikti informaciją apie miškų gamtinę ir ūkinę būklę. Valstybinė miškų inventorizacija atliekama visose miško valdose. Miškų urėdijose, valstybiniuose rezervatuose ir valstybiniuose parkuose inventorizuojama ir įtraukiama į apskaitą ne tik miško, bet ir valstybinė ne miško žemė (žemės ūkio naudmenos, vandenys ir kt.).

2. Medžių savaiminukais apaugusi ne miško žemė miškotvarkos metu inventorizuojama ir įtraukiama į apskaitą kaip miškas Aplinkos ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka.

3. Valstybinės miškų inventorizacijos specialistai turi teisę įeiti į visas miško valdas, atlikti inventorizacijos darbus ir gauti reikiamą informaciją jiems atlikti.

4. Lietuvos Respublikoje valstybinė miškų inventorizacija atliekama atrankos metodu. Ji skirta strateginiam miškų sektoriaus planavimui valstybės lygmeniu. Miškų sklypų inventorizacija atliekama miško ūkiui organizuoti miško valdos lygmeniu ir miškotvarkos projektams rengti.

5. Valstybinės miškų inventorizacijos ir miškų apskaitos tvarką, turinį ir periodiškumą nustato Aplinkos ministerija.

6. Remiantis valstybinės miškų inventorizacijos duomenimis, tvarkoma miškų apskaita ir sudaromas Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastras. Šis kadastras apima visumą duomenų apie miškus, jų priklausomybę, miško išteklių kiekį bei kokybę ir ekonominę vertę. Jo turinį ir sudarymo tvarką nustato Vyriausybė.

7. Valstybinė miškų inventorizacija ir apskaita valstybiniuose ir privačiuose miškuose atliekama valstybės lėšomis. Inventorizacijos ir apskaitos duomenys miškų savininkams ir valdytojams Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka teikiami nemokamai. Miškų sklypai inventorizuojami ir miškotvarkos projektai rengiami valstybės, miško valdytojų ir savininkų lėšomis.

14 straipsnis. Miškotvarkos projektas

1. Miškotvarkos projektas – tai specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, pagal kurį organizuojamas miškų ūkis ir atliekami visi miškų atkūrimo, naudojimo ir miško žemių tvarkymo darbai. Jis sudaromas visoms miško valdoms. Miškai turi būti tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektą.

2. Skiriami šie miškotvarkos projektų tipai:

1) miškų tvarkymo schemas – rengiamos miško valdytojų bei regionų teritorijoms ir skiriamos bendrajai miško žemių naudojimo politikai nustatyti, jų tvarkymo koncepcijai parengti;

2) vidinės miškotvarkos projektai – rengiami miško valdytojų bei privačioms miškų valdoms ir skiriami konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti.

3. Miškotvarkos projektai rengiami pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintas šių projektų rengimo taisykles bei metodiką ir jose nustatytus kriterijus. Sudėtinės miškotvarkos projekto dalys yra šios:

1) pagrindžioji – apima esamos miško žemių naudojimo, apsaugos, miškotvarkos problemų analizę, ankstesnių miškotvarkos projektų įgyvendinimo rezultatų įvertinimą ir socialinių bei ekonominių poreikių prognozę;

2) projektinė – apima sprendinių parengimą planuojamos miškų teritorijos naudojimo tikslų ir tvarkymo koncepcijos (miškų tvarkymo schemas) arba tvarkymo priemonių sistemos (vidinės miškotvarkos projektai) klausimais;

3) baigiamoji – apima planavimo dokumento sprendinių pasekmių numatymą, svarstymą, derinimą ir tvirtinimą.

4. Aplinkos ministerija, atsižvelgdama į miško valdos dydį, nustato miškotvarkos projekto turinį ir kitus rodiklius, taip pat medynų kirtimo amžių visuose miškuose. Pagrindiniai miško kirtimai atliekami brandžiuose, perbrendusiuose miškuose, šių kirtimų taisyklėse numatytais atvejais ir pribrežtančiuose medynuose. Tarpiniai miško kirtimai atliekami medynų produktyvumo didinimo, sanitarinės miškų būklės gerinimo, biologinės įvairovės išsaugojimo, medienos išteklių panaudojimo, medynų rekonstrukcijos ir kitais teisės aktų numatytais tikslais. Metinė pagrindinių miško kirtimų norma nustatoma kiekvienam miško valdytojui bei savininkui pagal Aplinkos ministerijos patvirtintą metodiką.

5. Metinę pagrindinių miško kirtimų normą valstybiniuose miškuose tvirtina Vyriausybė. Nustatyta metinė pagrindinių miško kirtimų norma negali būti viršijama, išskyrus stichinių nelaimių atvejus, kai šalies mastu išdžiūvusių, išverstų, išlaužytų, išdegusių arba kitaip pažeistų medynų tūris sudaro daugiau kaip vieną ketvirtąją metinės kirtimo normos dalį. Bendra visų rūšių metinė miško kirtimų norma šalyje negali viršyti metinio medienos prieaugio.

6. Tarpinių miško kirtimų mastą šalies valstybiniuose miškuose nustato Aplinkos ministerija.

7. Miško valdytojai, turintys daugiau kaip 500 hektarų miško, privalo neviršyti metinės pagrindinių miško kirtimų normos. Stichinių nelaimių atvejais ir jeigu ši norma nebuvo įvykdyta ankstesniais metais, skaičiuojant nuo jos patvirtinimo metų, metinė pagrindinių miško

kirtimų norma gali būti didinama Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka. Kiti miško valdytojai ir savininkai, nepažeisdami miško kirtimo taisyklių reikalavimų, gali nukrypti nuo metinės miško kirtimų normos, bet privalo laikytis dešimtmečio miško kirtimų normos.

8. Miškotvarkos projektus rengia bei miškų inventorizaciją atlieka fiziniai ir juridiniai asmenys Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka. Laikantis šios tvarkos, centralizuotai kaupiami ir tvarkomi miškotvarkos duomenys, rengiami, derinami ir tvirtinami miškotvarkos projektai.

IV SKYRIUS MIŠKO ATKŪRIMAS, AUGINIMAS IR KIRTIMAS

15 straipsnis. Miško atkūrimas ir įveisimas

1. Mišką privalo atkurti jo valdytojai, savininkai bei naudotojai savo lėšomis.
2. Lietuvos Respublikos teritorijos miškingumas turi būti didinamas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įveisiant mišką ne miško žemėje.
3. Miškas ne miško žemėje įveisiamas Aplinkos ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka valstybės, žemės bei miško valdytojų ir savininkų lėšomis.
4. Kai įstatymų nustatyta tvarka miškas įveisiamas ne miško žemėje, šiam plotui taikomas Miškų įstatymas.
5. Želdintinose kirtavietėse ir degavietėse dirbtiniu būdu miškas atkuriamas ne vėliau kaip per trejus metus po jų atsiradimo. Miškas dirbtiniu būdu įveisiamas ir atkuriamas ekologiniu pagrindu; iškirsti ažuolynai, klevai, liepynai, uosynai ir pušynai, augę jiems tinkamose augavietėse, turi būti atkurti tomis pačiomis medžių rūšimis. Valstybiniai miškų pareigūnai gali uždrausti miško valdytojams, savininkams ir naudotojams tolesnius pagrindinius miško kirtimus, kol bus atkurtas iškirstasis miškas. Išimtyms leidžiamos, kai dėl stichinių nelaimių žūva dideli miško plotai.
6. Miško atkūrimas ir įveisimas taip pat apima medynų rekonstrukciją, želdinių ir žėlinių papildymą, priežiūrą ir apsaugą, kol susiformuoja jaunuolynas. Žuvę želdiniai ir žėliniai atkuriami ne vėliau kaip per dvejus metus.
7. Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus tvirtina Aplinkos ministerija.

16 straipsnis. Medynų auginimas ir kirtimas

1. Medynų auginimo ir priežiūros priemonėmis siekiama formuoti augavietės sąlygas atitinkančius, našius miškus, pirmenybę teikiant vietinėms medžių ir kitų augalų rūšims, mišriems miško želdiniams ir mišriems medynams. Medynų augimą ir priežiūrą reguliuojančios priemonės, pagrindiniai ir tarpiniai miško kirtimai atliekami pagal Aplinkos ministerijos tvirtinamus normatyvus ir taisykles.
2. Miško ugdymo kirtimai atliekami nebrandžiuose medynuose jų našumui bei stabilumui didinti ir biologinei įvairovei išsaugoti. Šiais miško kirtimais reguliuojamas medynų tankumas ir rūšinė sudėtis. Sanitariniai miško kirtimai atliekami miško sveikatingumui palaikyti ir gerinti.
3. Taip pat gali būti atliekami miško kirtimai kraštovaizdžiui formuoti, biotechninėms priemonėms vykdyti, priešgaisrinėms juostoms įrengti, technologinių įrenginių vietoms paruošti ir kitiems miško ūkio tikslams.

V SKYRIUS MIŠKO APSAUGA

17 straipsnis. Miško apsaugos uždaviniai

Miško apsaugos uždaviniai – saugoti mišką ir jo išteklius nuo neteisėtų veiksmų: savavališko miško kirtimo, miško naudojimo tvarkos pažeidimų, miško išteklių grobstymo, miško teršimo, šiukšlinimo, miško padegimo, naminių gyvulių daromos žalos; taip pat saugoti

mišką nuo žvėrių daromos žalos, gaisrų, ligų, kenkėjų ir kitų stichinių nelaimių, miško dirvožemio ir medžių mechaninių pažeidimų.

18 straipsnis. Miško apsauga nuo gaisrų ir stichinių nelaimių

1. Miškuose, nepaisant jų nuosavybės formos, privalo būti sukurta ir palaikoma bendra valstybinė priešgaisrinių priemonių sistema, apimanti stebėjimo, profilaktines ir priešgaisrines saugos priemones. Šią bendrą valstybinę priešgaisrinių priemonių sistemą rengia ir jos įgyvendinimą organizuoja Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos, miškų urėdijos bei valstybinių parkų direkcijos kartu su savivaldybėmis. Miško valdytojai, savininkai, naudotojai ir lankytojai privalo laikytis teisės aktais patvirtintų miškų priešgaisrinės apsaugos reikalavimų.

2. Miškų urėdijos bei valstybiniai parkai ir savivaldybės skiria lėšų bendrai valstybinei priešgaisrinio stebėjimo ir gaisrų gesinimo sistemai visose miško valdose. Miško valdytojai ir savininkai savo lėšomis įgyvendina profilaktines priešgaisrines priemones (įrengia priešgaisrines juostas ir laužavietes, valo užšlemštą mišką ir kita).

3. Stichinių nelaimių miškuose atvejais Aplinkos ministerija turi teisę nustatyti specialias apsaugos ir nelaimių padarinių šalinimo priemones, kurios yra privalomos visiems miško valdytojams, savininkams ir naudotojams.

19 straipsnis. Miško apsauga nuo ligų ir kenkėjų

1. Miško valdytojai, savininkai ir naudotojai turi laikytis teisės aktais patvirtintų miško sanitarinės apsaugos reikalavimų, per nustatytą laiką išvežti iš miško arba tinkamai apsaugoti nuo kenkėjų miške paliekamą spygliuočių medieną. Miško valdytojai, savininkai ir naudotojai turi pranešti miškų urėdijoms bei valstybinių parkų direkcijoms apie medžių ligų ir kenkėjų židinius.

2. Dideli kenkėjų ir ligų židiniai lokalizuojami ir likviduojami valstybės, miško valdytojų ir savininkų lėšomis.

20 straipsnis. Miško apsauga nuo naminių gyvulių ir žvėrių daromos žalos

1. Naminių gyvulių ganiava valstybinėje miško žemėje draudžiama, išskyrus Aplinkos ministerijos numatytus atvejus. Privačiuose miškuose gyvulių ganiava draudžiama kirtavietėse ir 20 metų neturinčiuose jaunuolynuose.

2. Medžiojamų žvėrių skaičius miško žemėje turi būti palaikomas toks, kad būtų garantuotas ekosistemos stabilumas. Reguluojant žvėrių skaičių miške, laikomasi Aplinkos apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimų.

21 straipsnis. Miško apsauga nuo taršos

Miško apsaugą nuo taršos, leistiną taršą ir žalos miškams atlyginimą nustato Aplinkos apsaugos įstatymas ir kiti teisės aktai. Žuvę ar pažeisti miškai turi būti atkuriami kaltininkų lėšomis, o jei kaltininkai nenustatyti, – valstybės, miško valdytojų ir savininkų bei kitomis lėšomis.

VI SKYRIUS

ATSAKOMYBĖ UŽ MIŠKŲ ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS

22 straipsnis. Atsakomybė

Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, traukiami atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

23 straipsnis. Neteisėta veika padarytos žalos atlyginimas

1. Fiziniai ir juridiniai asmenys, padarę žalos miško valdytojų, savininkų ir naudotojų miškui, kitam turtui ir teisėtiems interesams ar miškui, kaip aplinkos objektui, privalo visiškai

ją atlyginti arba, jeigu yra galimybė, atkurti iki pažeidimo buvusią būklę. Nuostolių apskaičiavimo tvarką nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

2. Mediena, įgyta pažeidžiant šį įstatymą, konfiskuojama miško valdytojo arba savininko ir naudotojo naudai įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Nuostolių sumos išieškamos nukentėjusios šalies naudai.

3. Pareikšti ieškinius dėl neteisėta veika padarytos žalos turi teisę:

1) miško valdytojai, savininkai ir naudotojai, kurių miškui, turtui ar teisėtiems interesams padaryta žala;

2) valstybiniai miškų pareigūnai, kai žala yra padaroma miškui, kaip aplinkos objektui.

VII SKYRIUS

LIETUVOS RESPUBLIKOS TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS MIŠKŲ ŪKIO SRITYJE

24 straipsnis. Lietuvos Respublikos tarptautinis bendradarbiavimas miškų ūkio klausimais

Lietuvos Respublika, vadovaudamasi tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, sudaro tarptautines sutartis miškų ūkio klausimais, dalyvauja tarptautinių miškų ūkio organizacijų veikloje.

25 straipsnis. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių taikymas

Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys nustato kitokius miško naudojimo, atkūrimo ir apsaugos reikalavimus nei šis įstatymas, yra taikomos tarptautinių sutarčių nuostatos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS
BRAZAUSKAS

ALGIRDAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1608](#), 96.11.05, Žin., 1996, Nr.110-2507 (96.11.15)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-434](#), 97.10.07, Žin., 1997, Nr.96-2426 (97.10.24)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-759](#), 98.06.02, Žin., 1998, Nr.56-1542 (98.06.19)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO 1, 3, 4, 7, 11, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23 STRAIPSNŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1498](#), 99.12.23, Žin., 1999, Nr.110-3203 (99.12.29)

LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO 8 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-87](#), 2000 12 19, Žin., 2000, Nr. 111-3566 (2000 12 29)

MIŠKŲ ĮSTATYMO 8, 10, 14, 16, 17, 18, 22, 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. sausio 1 d.

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-240](#), 2001 04 10, Žin., 2001, Nr. 35-1161 (2001 04 25)

MIŠKŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija

Šis įstatymas įsigalioja 2001 m. liepos 1 d.:

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-241](#), 2001 04 10, Žin., 2001, Nr. 35-1162 (2001 04 25)

MIŠKŲ ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2001 04 26)

autrap@lrs.lt